

«Κυνηγώντας» ηλιακές εκλείψεις...

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Η ολική έκλειψη της 8ης Μαρτίου, με την έντονη ηλιακή δραστηριότητα, χάρισε στους απο

*Η ολική έκλειψη της 8ης Μαρτίου, με την έντονη ηλιακή δραστηριότητα, χάρισε στους απανταχού
λάτρεις του φαινομένου ένα υπέροχο ηλιακό «στέμμα».*

«Ήταν μια δύσκολη έκλειψη ακόμη και για έμπειρους κυνηγούς», λέει στην «Κ» ο Κώστας Εμμανουηλίδης, ερασιτέχνης αστρονόμος και λάτρης των ηλιακών εκλείψεων από την άλλη άκρη της τηλεφωνικής γραμμής. Ήταν η δική του ομάδα που πρόσφατα εντόπισε έναν σούπερ νόβα (υπερκαινοφανής αστέρας), αποσπώντας επαίνους από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Ο Θεσσαλονικιός «κυνηγός» ηλιακών εκλείψεων είχε λίγες ώρες που επέστρεψε από την τελευταία του αποστολή: την παρατήρηση, φωτογράφιση και συλλογή δεδομένων της ολικής ηλιακής έκλειψης που πραγματοποιήθηκε στις 8 Μαρτίου 2016 και ήταν ορατή από την Ινδονησία.

Επειτα από μια σειρά υπολογισμών, ο Έλληνας «κυνηγός» επέλεξε ένα μικρό νησί της Ινδονησίας, πάνω στον Ισημερινό, για να καταγράψει το απόκοσμο φαινόμενο, οι κάτοικοι του οποίου, όπως μας λέει, δεν είχαν ξαναδεί από κοντά πώς μοιάζει ένας Δυτικοευρωπαίος. «Ήταν αδύνατο να σταθείς για πάνω από πέντε λεπτά σε δημόσιο χώρο χωρίς να μαζευτεί κόσμος να σε δει ή περπατούσες και άκουγες συνεχώς από μακριά να φωνάζουν, "hey mister!"», μας λέει.

Για να φτάσει στο μικρό νησί Τιντόρε πέταξε στην Τζακάρτα μέσω Κωνσταντινούπολης και από εκεί στο τουριστικό νησί Τερνάντε και με ταχύπλοο στον τελικό του προορισμό. Σε όλο το ταξίδι κουβαλούσε μόνος του δύο υπερσύγχρονα τηλεσκόπια, φωτογραφικό εξοπλισμό και φασματογράφους, ένα φορτίο περίπου 50 κιλών. «Με μεγάλη δυσκολία βρήκαμε κατάλυμα, ένα σπίτι που είχε διαμορφωθεί για τη διαμονή μας χωρίς κλειδωμένες πόρτες και με κόσμο που έμπαινε και έβγαινε συνεχώς. Όλα μας τα πράγματα ήταν σε κοινή θέα, αλλά δεν νιώσαμε ποτέ φόβο», σημειώνει ο ερασιτέχνης αστρονόμος. Στο νησί μεγάλα πανό και μπάνερ διαφήμιζαν την έκλειψη ηλίου, αλλά, όπως σημειώνει ο κ. Εμμανουηλίδης, οι κάτοικοι δεν ήξεραν ακριβώς τι θα συντελεστεί και πώς να παρακολουθήσουν την έκλειψη με ασφάλεια. «Όταν έστησα τα τηλεσκόπια

κατάλαβαν ότι κάτι σοβαρό συμβαίνει. Μαζεύτηκαν περίπου 400 άτομα για να μας δουν. Αργότερα έμαθα ότι πολλοί νόμιζαν πως εγώ θα έκανα την έκλειψη μέσω υπολογιστή», μας λέει γελώντας.

«Κυνηγοί εκλείψεων» στη νήσο Τιντόρε της Ινδονησίας παρατηρούν το φαινόμενο με τα απ

Image not found or type unknown

«Κυνηγοί εκλείψεων» στη νήσο Τιντόρε της Ινδονησίας παρατηρούν το φαινόμενο με τα απαραίτητα ειδικά γυαλιά.

«Οι εκλείψεις είναι εθισμός»

Η διεθνής κοινότητα των ερασιτεχνών παρατηρητών εκλείψεων αριθμεί περίπου 500 άτομα σε όλο τον κόσμο. Ο Κώστας Εμμανουηλίδης, ο οποίος έχει παρακολουθήσει εννέα συνολικά εκλείψεις από το 2006 και χρηματοδοτεί μόνος του τα ταξίδια του, ανήκει στους «σκληροπυρηνικούς», περίπου 100 άτομα απ' όλο τον κόσμο, που ταξιδεύουν στις τέσσερις γωνιές του πλανήτη για να δουν το

βραχύχρονο φαινόμενο. «Είναι εθισμός. Είναι η θέα ενός περίεργου γεγονότος που αψηφά την καθημερινότητα, η μέρα γίνεται νύχτα την ημέρα. Ακόμα και τώρα έπειτα από τόσες εκλείψεις, πάλι νιώθω ένα συναίσθημα που μου λέει ενστικτωδώς ότι κάτι περίεργο συμβαίνει, πήγαινε να βρεις προστασία», τονίζει. Στο μικρό Τιντόρε συγκεντρώθηκαν περίπου 30 κυνηγοί, όλοι γνωστοί μεταξύ τους, ενώ τα τελευταία χρόνια, όπως λέει, υπάρχει ένα αυξημένο τουριστικό ενδιαφέρον για την παρατήρηση του φαινομένου.

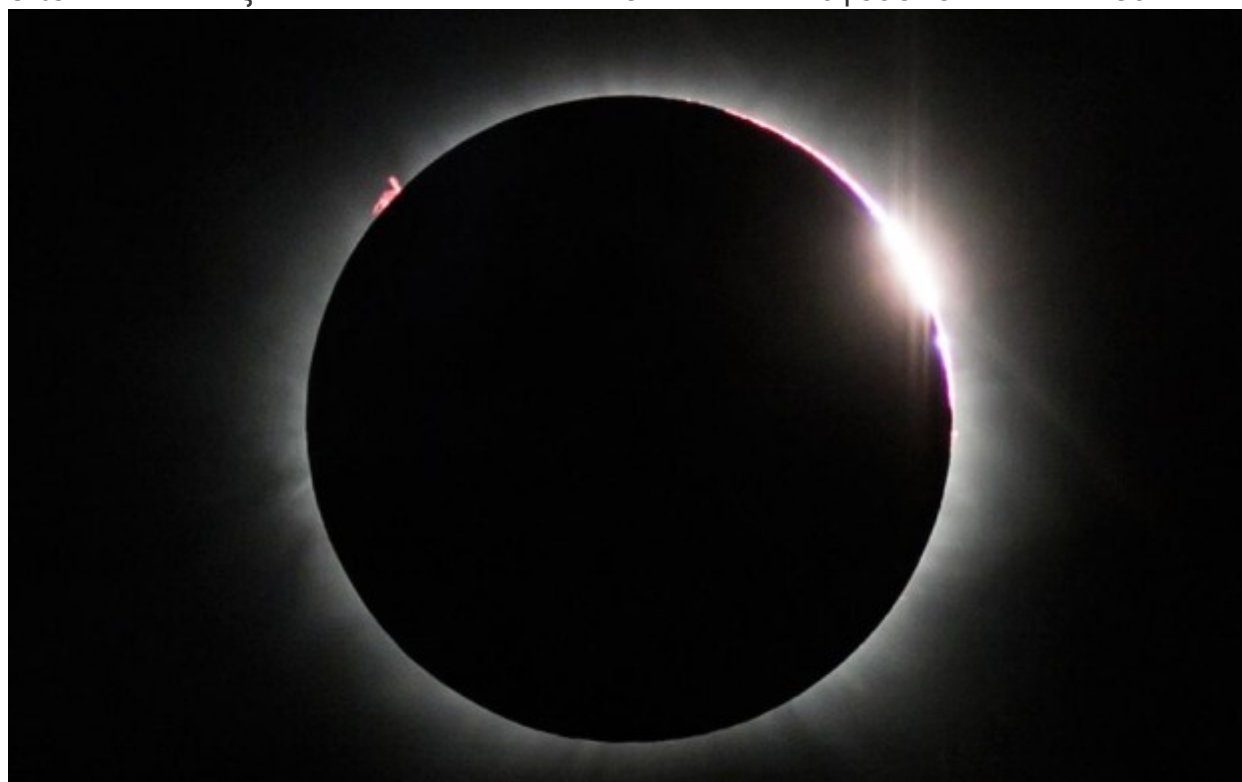
Το ρίσκο που αναλαμβάνουν όλοι οι παρατηρητές οι οποίοι ταξιδεύουν χιλιάδες χιλιόμετρα για να φωτογραφίσουν ή να βιντεοσκοπήσουν το φαινόμενο είναι ο αστάθμητος παράγοντας του καιρού. Ακόμη και μια αθώα συννεφιά μπορεί να «θολώσει» και εν τέλει να καταστρέψει την τελική εικόνα της έκλειψης. «Σταθήκαμε τυχεροί σ' αυτό. Στο σημείο που βρισκόμασταν ο ουρανός ήταν καθαρός. Επιστήμονες που πήγαν σε ένα κοντινό νησί συνάντησαν σύννεφα», σημειώνει. Το φαινόμενο διήρκεσε περίπου τρεις ώρες, ενώ η ολικότητα, οι στιγμές που όλα σκοτεινιάζουν, ήταν μόλις τρία λεπτά. Επιπλέον, η έκλειψη φαινόταν ακόμη πιο εντυπωσιακή διότι η Σελήνη βρισκόταν σε πολύ κοντινή απόσταση από τη Γη, το λεγόμενο «Supermoon», ενώ η έντονη ηλιακή δραστηριότητα χάρισε στους απανταχού λάτρεις του φαινομένου ένα υπέροχο ηλιακό «στέμμα». «Αυτό κυνηγάω πιο πολύ, το στέμμα και την ομορφιά του. Προσπαθώ να καταγράψω το στέμμα κοντά στο ηλιακό χείλος διότι εκεί συντελούνται τα πιο γνωστά φαινόμενα για την επιστήμη, όπως η παραμόρφωση του χωροχρόνου και τα αστέρια που είναι κοντά στον ηλιακό δίσκο φαίνονται να βρίσκονται σε άλλες θέσεις από τις πραγματικές τους», σημειώνει ο κ. Εμμανουηλίδης.

Κατά τη διάρκεια της έκλειψης, το κλίμα στο χωριό ήταν πανηγυρικό, αλλά για τους περισσότερους το θέαμα ήταν οι παράξενοι επισκέπτες με τα τηλεσκόπια και τους υπολογιστές τους. «Τους έκανα σινιάλο να κοιτάξουν ψηλά την ώρα της ολικότητας για να δουν το φαινόμενο και όχι εμάς», σημειώνει. Αν και ο ίδιος με τους υπόλοιπους παρατηρητές είχαν μοιράσει ειδικά γυαλιά για την έκλειψη, ο κόσμος δεν ήταν ενημερωμένος και αρκετοί, όπως μας λέει, έβλεπαν το φαινόμενο μέσα από πλάκες ακτινογραφίας. «Αυτό δεν είναι σωστό γιατί οι ακτίνες UV περνάνε μέσα και μπορεί να προκαλέσουν μεγάλη βλάβη στα μάτια», τονίζει.

Για την επιτυχημένη διεξαγωγή της παρατήρησης που περιελάμβανε και τη ρύθμιση του τεχνικού εξοπλισμού δεν κοιμήθηκε καθόλου για τρεις μέρες. «Μια ολόκληρη μέρα έστηνα τον εξοπλισμό, ρύθμιζα τα τηλεσκόπια, τους φασματογράφους, τους υπολογιστές και τις φωτογραφικές μηχανές. Δεν κοιμήθηκα ούτε την ημέρα της παρατήρησης αλλά ούτε και την επομένη διότι

έπρεπε να κάνω την αρχική διαδικασία από την ανάποδη», σημειώνει. Η αφοσίωση του Έλληνα «κυνηγού» στο φαινόμενο είναι χαρακτηριστική: μετά την έκλειψη ο ίδιος και οι συνάδελφοι του, έξι Δανοί και ένας Γερμανός παρατηρητής, ήταν καλεσμένοι στο παλάτι του σουλτάνου για επίσημο δείπνο. Εκεί αναγορεύτηκαν επίτιμοι δημότες του Τιντόρε και γνώρισαν τις τοπικές αρχές και τους αξιωματούχους. Ο ίδιος παρέμεινε με τα τηλεσκόπια και τους φασματογράφους του, συγκεντρώνοντας δεδομένα για μια επιστημονική μελέτη στην οποία συμμετέχει.

Η επιστροφή του Κώστα Εμμανουηλίδη στην Ελλάδα δεν συνοδεύτηκε από πολλές ημέρες ξεκούρασης, καθώς, όπως μας λέει, ξεκίνησε ήδη να ετοιμάζει την επόμενη μεγάλη αποστολή του: την παρατήρηση της ολικής έκλειψης που θα είναι ορατή από τις ΗΠΑ τον Αύγουστο του 2017.

Η έκλειψη που έγραψε Ιστορία

Οι ηλιακές εκλείψεις θεωρούνταν σημάδια κακών μαντάτων. Δύο αστρονόμοι λέγεται ότι ήταν τα θύματα μιας έκλειψης το 2137 π.Χ., όταν ο Κινέζος βασιλιάς Ζον Κανγκ διέταξε τον αποκεφαλισμό τους, επειδή δεν κατάφεραν να προβλέψουν την έκλειψη και ο κόσμος πανικοβλήθηκε. Καταγεγραμμένες ηλιακές εκλείψεις έχουμε κατά την εκστρατεία των Περσών και στον Πελοποννησιακό Πόλεμο που αντιμετώπιστηκαν ως οιωνοί –με διαφορετικές ερμηνείες– από τις αντιμαχόμενες πλευρές. Η έκλειψη που άλλαξε την αντίληψη των επιστημόνων για το Διάστημα ήταν εκείνη του 1919, κατά την οποία επιβεβαιώθηκε η Γενική Θεωρία της

Σχετικότητας του Αλμπερτ Αϊνστάιν. Ο Βρετανός αστρονόμος Αρθουρ Εντινγκτον μέτρησε τις θέσεις των άστρων που βρίσκονταν κοντά στον Ηλιο, πριν και μετά την έκλειψη, βρίσκοντας διαφορές στις αποστάσεις τους, με αποτέλεσμα την επικράτηση της θεωρίας του Αϊνστάιν που έλεγε ότι το σύμπαν είναι κυρτό και κάμπτεται γύρω από μεγάλα ουράνια σώματα, όπως ο Ηλιος.

Η έκλειψη, όπως την είδαν σε ένα μικρό νησί της Ινδονησίας, πάνω στον Ισημερινό.

Image not found or type unknown

Η έκλειψη, όπως την είδαν σε ένα μικρό νησί της Ινδονησίας, πάνω στον Ισημερινό.

Από τον «Βαραββά» στους Pink Floyd

Μια ηλιακή έκλειψη συμβολίζει το πέρασμα από την εποχή των δεινοσαύρων στη «Φαντασία» (1940) του Ντίσνεϊ υπό τους ήχους της περίφημης «Ιεροτελεστίας της Ανοιξης» του Ιγκόρ Στραβίνσκι, ενώ το ίδιο φαινόμενο συνοδεύει τη σταύρωση του Ιησού στην ταινία «Βαραββάς» (1961). Ο Κιούμπρικ θα χρησιμοποιήσει ηλιακές και σεληνιακές εκλείψεις στη μνημειώδη «Οδύσσεια του Διαστήματος» (1968) για να

σηματοδοτήσει την έναρξη σημαντικών γεγονότων, ενώ χάρη σε μια έκλειψη σώζεται από την ανθρωποθυσία ο ήρωας του επικού «Arocalypto» (2006) του Μελ Γκίμπσον, σε μια ιστορία που εκτυλίσσεται λίγο πριν από την κατάρρευση του αρχαίου πολιτισμού των Μάγια. Από αυτή τη μικρή αναφορά δεν θα μπορούσαν να λείπουν οι Pink Floyd με το «Eclipse», από το ιστορικό άλμπουμ του 1973 «The Dark Side of the Moon».

ΣΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Πηγή: kathimerini.gr